

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Nerocnina in oglasi se naj pošiljajo na upravištvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Novi deželni glavar.

Kakor smo že kratko poročali, je bivši kranjski deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje odložil čast dežel. glavarstva, in sicer zato, ker nikakor ni pripustil, da bi klerikalna deželnozborska večina razveljavila dva napredna mandata, in sicer mandata lani izvoljenih dveh naprednih poslancev ljubljanskega mesta: prof. Jos. Reischerja in tržnega nadzornika A. Ribnikarja.

Bivši deželni glavar pl. Šuklje je sicer rad izvrševal vse opravičene in neopravičene želje klerikalne stranke, takega zakonolomstva, kakor ga je pa tukaj hotela uprizoriti klerikalna deželnozborska večina, tega pa vendarle ni mogel dopustiti in je raje odšel na svoje posestvo Kamen pri Novem mestu.

Pl. Šuklje se je dobro zavedal, da kot deželni glavar ni samo izvrševalec sklepov svoje stranke, nego tudi zaupnik same cesarske vlade, ki ga je na to mesto imenovala. Plem. Šuklje je tudi vedel, da stvar, če se izvrši, ne more obroditi dobrega sadu, zato je rajši šel. Zgodilo se je to že med deželnozborskim zasedanjem, ker je prvi seji tega zasedanja predsedoval še on sam.

Takoj po njegovem odstopu so se pa čula ugibanja, kdo bo bodoči deželni glavar. Deželnoglavarsko mesto je odgovorna služba; mož, ki zasede te mesto, mora biti ugleden in pravičen mož, saj ne sme kot tak biti samo strankar, nego mora upoštevati opravičene želje vseh strank, saj je, kakor smo že omenili, obenem tudi zaupnik cesarja samega.

V Avstriji velja navada, da cesarska vlada imenuje na to mesto (ponavadi iz najmočnejše stranke) moža, ki več ali manj uživa ugled in zaupanje vseh strank. Zato so se vse oči obrnile takrat na komercialnega svetnika Povšeta, koncilijantnega, zmernega moža, veščaka v kmetijskih zadevah, saj je bil svoj čas vodja kmetijske šole. Zanj je bila tudi vlada in niti narodno - napredna, niti nemška stranka bi ne bili ugovarjali.

Prišlo je pa drugače. Voditelj S. L. S. dr. Šusteršič je z vso silo pritisnil na cesarsko vlado na Dunaju in samega sebe posadil na to mesto. In danes je dr. Šusteršič deželni glavar kranjske dežele . . .

Kaj se to pravi? To se pravi, da je dr. Šusteršič, ki je pravi, faktični in neomejeni voditelj stranke, ki ima danes moč v naši deželi, kot deželni glavar samoobsebi umevno, tudi osebno odgovoren za vse, prav za vse, kar bo ta večina počejala, odgovoren torej tudi za vse krivice, ki bi jih proti napredni stranki hotela uprizoriti ta večina, zlasti pa odgovoren za politični bojkot, ki ga ponekod bolj, drugod manj odkrito izvajajo pod njegovo komando stoječi ljudje.

Mi samo čakamo dejanj. Novi deželni glavar je brez dvoma moral cesarski vladi obljubiti, da bo svoje dostojanstvo izvrševal nepristransko in nestrankarsko. Bomo videli. Na prazne obljube ne damo nič, za nas so merodajna dejanja.

Duhovščina in politika.

(Konec.)

Cilj klerikalizma je torej dvojen: ohraniti predprave in nadvlado duhovščine in plemstva nad vsemi drugimi stanov; drugi pa je: preskrbeti posameznim boriteljem primerna pozlačena mesta ter jih tako kot za vabo drugim privezati nase. Ta nadvlada je tako dobro maskirana, da je treba ali primerne predizobrazbe, ali pa talenta, da se pregleda cela ta umazana igra, ironija moderne ustave. Zato je dejstvo, da so predvsem na deželi le najizobraženejši in najtalentiranejši in kar se mora posebe poudariti, tudi najznačajnejši možje boritelji protiklerikalnih, to je naprednih idej. Ako hočejo prodreti, morajo gledati, da vsej ali saj večini svoje okolice pojasne celo to gibanje, da gospodarsko odvisne osvobodijo in pa da sami vztrajajo — v ta namen jim je vzajemna pomoč enakomislečih prvi predpogoj.

Obstoj klerikalizma temelji torej na nevednosti in neznačajnosti. Zato so klerikalci sovražniki šol in učiteljstva, ki ljud-

stvo podučuje — biti učitelj in klerikalec, to se po mojem prepričanju izključuje! — Odtod tudi tisto smešenje v klerikalnem časopisju čez vsakega razumnega človeka, ki je toliko značajan, da se jim ne vda. Če pa le morejo, mu pa še kruh odvzamejo — prazen želodec je pa kmalu v »božjo« voljo vdan! Da pri tem niti lastnim duhovnim sobratom ne prizanašajo, ako se ne izkažejo dovolj goreče, za to imamo na Slovenskem dovolj vzgledov!

Sedaj nastane vprašanje: kakšen vpliv ima cela ta gonja za koristi višje duhovščine in plemstva pri malem slovenskem narodu? Odgovor je lahek: plemstva Slovenci nimamo, višja duhovščina, katere koristi so iste kot plemstva, nam je tuja — torej koristi nimamo. Drugo vprašanje: ali imamo morda škodo? Tudi tu je odgovor lahak. Slovenci smo potomeci bivših tlačanov, torej v izobrazbi zaostali; potrebujemo torej šol. Duhovščina pa je pod klerikalnim praporom proti šolam — torej nam v izobrazbi klerikalizem škoduje. Nadalje: na gospodarskem polju more le oni narod napredovati, ki ima primerno gospodarsko obzorje; to mu da izobrazba, oziroma šola. Proti tej pa je klerikalizem — torej nam tudi tu klerikalizem škoduje. Dalje: klerikalne hranilnice in posojilnice delujejo v prvi vrsti kot klerikalne naprave, a ne kot slovenske — s tem se cepi nasproti tujcu Lahu in Nemcu že itak slaba naša gospodarska moč, s tem se omogočuje prodiranje Nemcev med nas kot naših gospodarjev, ker so gospodarsko močnejši — klerikalizem torej naravnost ubija Slovence, ker Slovenec, odvisen od Nemca, mora plesati tako, kot mu gospodar Nemeč pisika — to je vzgajati mora svoje otroke za Nemce, druge slovenske janičarje. Na Primorskem, Štajerskem, Koroškem, da še celo na Kranjskem je dovolj primerov za to. Pa še nekaj! S tem, da klerikalci naravnost fanatizirajo svoje ljudi, češ, mi in samo mi, s tem, da jih uče nasprotnike sovražiti in preganjati, s tem uvajajo med Slovence podivjanost, sankcionirano s politiko in to pripadniki ravno tistega stanu, ki je že po svojem poklicu v prvi vrsti

poklican, prinašati mir in ljubezen med ljudi! Prišli smo že tako daleč, da bomo morali enkrat odločno reči: **do tu in ne dalje**, ako bomo hoteli sploh veljati za kulturni narod!

Kakšno stališče naj torej zavzamemo proti duhovščini, nositeljici tega pogubonosnega gibanja?

Lojalno in kavalirsko!

Vemo torej, da se politikujoči duhovnik bori v politiki predvsem za svoje avanziranje — zato bomo v boju proti njemu naperili svoje orožje le v toliko nanj, v kolikor bo hotel koristi slovenskega ljudstva zapostavljati svojim osebnim težnjam t. j. svojemu avanziranju. Pa tudi tu se bomo še omejili: ne bomo se borili proti duhovniku kot duhovniku, ker vemo, da sta vera in duhovski stan potrebna, ampak borili se bomo proti njemu **le kot politikujočemu državljanu**, ki pa mora, ako hoče za takega veljati, **biti toliko moč, da bo le kot svobodni državljan, a ne kot duhovnik nosil posledice svojih političnih korakov**, t. j. da ne bo zlorabljal lece v svoje osebne namene. Ako pa ne bo toliko moč, potem naj sam sebi pripiše, ako ga tudi kot duhovnika kaj neprijetnega doleti — **v tem slučaju naj si bo v svesti, da je sam pomočil svoje duhovniško dostojanstvo v blato, katero bi mi sicer rešpektirali!**

Pokazali smo s tem člankom, zakaj in kako se bori duhovništvo v politiki; povedali smo, kaj je klerikalizem, kaj hoče in **smo dokazali, da je klerikalizem naravnost strup za slovenski narod** — kdor hoče torej sebi in svojim potomcem dobro, tega sveta narodna in kulturna dolžnost je, da pomaga po svojih močeh podčrtati nevedne, iztrgati iz krempljev klerikalizma gospodarsko odvisne — (naprednih denarnih zavodov je dovolj!) — in tako izpodnesti na Slovenskem tla tisti struji, kateri so **življenjski pogoji slovenskega naroda** in slovensko ljudstvo samo samo igrača, samo sredstvo v dosego njihovih unazanih osebnih ciljev!

Politični razgled

Kranjski deželni zbor.

Druga seja našega deželnega zbora je bila v sredo, dne 17. januarja. Predsedoval ji je že novoimenovani deželni glavar dr. Šusteršič, ki je za svojega namestnika imenoval dr. Lampeta. Na dnevnem redu so bile volitve v razne odseke, katerim so se nato oddali dotični referati.

Štajerski deželni zbor.

V štajerskem deželnem zboru se slovenska klerikalna opozicija in nemška večina še doslej nista mogli zediniti. Saj še slovenski klerikalci sami med seboj niso edini, ali naj obstrukcijo nadaljujejo ali opuste. Radi bi veliko odkupnino, seveda

ne za znane slovenske upravičene zahteve, nego samo za svojo stranko. Nemško - nacionalna večina ter slovenska klerikalna opozicija se pogajata že dve leti — zakaj se nista sporazumeli že takrat?

Goriški deželni zbor.

Na zasedanje se je sešel tudi goriški deželni zbor s pičlo večino 2 članov, ker se zaradi nečuvnega postopanja večine (slovenski klerikalci in laški liberalci) manjšina (slovenski naprednjaki in laški klerikalci) ne udeležujejo sej. Može so lepo med seboj, bomo videli, kaj bodo skuhal!

Aehrenthal.

Čujejo se vesti, da bo moral naš zunanji minister Aehrenthal v kratkem odstopiti. Na Dunaju to sicer taje, vendar pa kažejo vsa znamenja, da bo stvar vkljub prikrivanju vendarle resnična. Klerikalci, ki so moža svoj čas kovali v zvezde, sedaj ne morejo najti dosti besed, da bi ga očrnil.

Revolucija na Kitajskem.

Na Kitajskem, v tej velikanski državi, ki ima izmed vseh držav na svetu največ prebivalstva, vlada krvava revolucija. Cesarska vlada je v največjih škripcih, ker povsod zmagajuje revolucionarji, ki so na jugu že proglasili ljudovlado. Po vsem svetu se ljudstvo upira tlačanstvu ter duševnemu in telesnemu robstvu, samo klerikalci mislijo, da se bo s tlačenjem in terorizmom dalo še vendar kaj doseči, če drugače ne gre. Zgodovina pravi, da to ni res.

Razgled po Kranjskem

Novi ljubljanski župan.

Kakor smo že poročali, je bil za ljubljanskega župana izvoljen deželni odbor in predsednik izvrševalnega odbora narodno - napredne stranke, neustrašeni naprednjak **dr. Ivan Tavčar**. Sedaj je že tudi prišlo z Dunaja obvestilo, da ga je cesar potrdil. Slovesna inštalacija bo v soboto, dne 20. januarja. Tako ima Ljubljana za župana zopet vrlega moža.

r **Kletarski tečaj v Vipavi**. Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek, dne 5. in torek, dne 6. februarja v Vipavi **dva-dnevni kletarski tečaj**. Predavalo se bo o sestavi vina in njenem vplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in filtriranju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bo teoretičen, kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prihlasi po dopisnici do 27. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija). Pristop k praktičnim demonstracijam se bode dovolil le omejenemu številu udeležencev.

r »Slovenski Ilustrovani Tednik« je izdal slike Prešerna, Jurčiča in Gregorčiča, ki so 47/63 cm velike in krasno v dveh barvah tiskane. Dobijo jih naročniki **brezplačno kot nagrado**. Slike so res lepe in bodo v okras bodisi kmečki sobi, kakor tudi gosposkem salonu. Slovenci, proslavite spomin svojih velmož s tem, da okrasite svoja stanovanja z njih slikami. Znak naše nezavednosti in mlačnosti je, da ne krasimo svojih stanovanj s slikami svojih zaslužnih mož. Dosedaj žal, Slovenci nismo imeli lepih in cenih slik naših velmož, a sedaj se nudi vsakomur lepa prilika, da dobi lahko **brezplačno** krasne slike Prešerna, Jurčiča ali Gregorčiča. Naročite se torej na »Slovenski Ilustrovani Tednik«, ki prinaša vsak teden obilo slik in zanimivega čtiva o znamenitih dogodkih doma in na tujem. Letos sta izšli že dve številki in vsebujeta 32 slik, in sicer o rusko - perzijskem sporu, italijansko - turški vojni, o kronanju angleškega kralja in kraljice indijskim cesarjem, zavetišče za reveže brez strehe, 3 slike iz dobe narodne probuje (narodna slavnost v Tolminu in Božidar Raič) narodni slog pri pohištvu, Krnsko jezero na Goriškem, velikanska trta na Velikem Dolu, Vseslovenska zveza dramatičnih društev, Kovačev Jurček in njegovi pomočniki, o petdesetletnici ljubljanske čitalnice priobčuje 5 slik (in 4 bo še v prihodnji številki), priobčuje tudi sliko o »Južnem Sokolu«, ki ga je vlada leta 1864. razpustila in kvartet, ki je pred petdesetimi leti sodeloval pri narodnih slavnostih itd., itd. »Slovenski Ilustrovani Tednik« priobčuje novice, smešnice in krajše povesti. V posebni prilogi pa prinaša **velezanimiv, znamenit roman s slikami iz zgodovine Jugoslovanov »V burji in viharju«**. Kdor si te priloge shranjuje in da potem vezati, dobi tako lepo knjigo brezplačno. Vsi naročniki »Slovenskega Ilustrovanega Tednika« dobe vsako leto **brezplačno** tudi velik, bogato ilustrovan **koledar**, novi naročniki ga dobe tudi za leto 1912. »Slovenski Ilustrovani Tednik« je nepolitičen in nestranski list in ga vsem prav toplo priporočamo, da si ga naroče. »Slovenski Ilustrovani Tednik« je edini slovenski list te vrste in bi se naj razširil v vse slovenske kraje in vse slovenske rodbine. Pišite upravnistvu v Ljubljani in pošlje Vam par številčk na ogled.

o Ljubljanska okolica o

lj **Št. Vid nad Ljubljano**. Oslovski glas ne seže v nebo, pravi narodni pregovor. Da je ta pregovor resničen, smo se prepričali zadnjič, ko smo spremili k zadnjemu počitku našega blagega somišljenika, nezabnega nam gosp. Frana Cirmana. Ej, koliko si je naš »prečastiti« prizadejal, da bi pokojnemu odvzel dobro ime in mu kakorkoli že škodoval. Izlival je nanj svojo blagoslovljeno gnojnico iz prižnice, napadal njegovo gostilno po časopisih in kle-

rikalnih shodih itd. Ako bi le Zabretova deseta beseda kaj zalegla, bi se o času Cirmanovega pogreba ne našli niti štirje možje, ki bi hoteli spraviti pokojnika na pokopališče. A mislite si čudo! K pogrebu se je sešlo toli ogromno število ljudstva, da smo morali nesti pokojnika prav doli do Poljanske ceste in nazaj, da so se mogli pogrebci razvrstiti. Še celo Zabretovi pristaši so delali glasne opazke, da toli lepega in številnega pogreba Št. Vid še nikdar ni videl in ga nikdar ne bo. Ni čudo torej, da so se Zabretu, ki je moral gledati to ogromno množico, od same jeze njegove že itak velike in doli viseče ustnice vsaj še za ped podaljšale. Pa je bilo tudi res lepo videti toli inteligence kakor tudi preprostega ljudstva. Opazili smo gosp. deželnega poslanca Reisnerja, nadalje lepo število ljubljanskih narodnih dam s svojo načelnico preblag. gospo dr. Tavčarjevo in nebroj drugih odličnih ljudi iz Ljubljane in okolice. Da ga je spremljal na tej zadnji poti tudi »Sokol«, »Žirovnikov zbor« in »Veteransko društvo«, je samo ob sebi umevno, saj je bil rajnik vseh treh društev častni ali podporni član. Da, ljudstvo ga je čislalo in ljubilo in vedelo je zakaj. Ko bi rajnik nič drugega ne bil storil, kakor to, da je ustanovil našo »Kmetško hranilnico«, storil je že dosti. Koliko kmetov je na ta način rešil iz Klanfar-Zabretovih krempljev. Sicer je pa imel pokojnik »odprto srce in odprte roke« vsakomur in za vsako dobro stvar. Zato bomo pa udarec, ki nam je zadan z njegovo smrtjo, občutili še dolgo, dolgo. Toda njega ne prebudimo več. Najlepše pa proslavimo njegov spomin s tem, da z vedrim čelom in pogumnim srcem sledimo po poti, katero nam je začrtal on. Kar je on začel, to nadaljujmo mi in razni Zabreti in Klanfarji bodo kmalu spoznali, da je bilo njihovo veselje — radi Cirmanove smrti — mnogo prezgodnje in da narodno - napredna misel kljub smrti nekaterih naših sobojnikov vrlo napreduje in bo še napredovala, med tem ko bo Zabret - Klanfarjevi stranki že zdavnaj z vsemi štirimi odklenkalo.

I Šent Vid nad Ljubljano. Politični duhovnik proti zakonski zvestobi. Kam privede duhovnika politična strast, se prav posebno vidi na našem župniku Zabretu. Ker se bližajo občinske volitve, in ker vidi, da se ne vrši vse tako kot bi bilo njemu ljubo, ne ve, kaj bi storil. Za glavni vzrok, da se tudi v Šentvidu obračajo razmere, smatra Zabret čitanje naprednih časopisov. Ker pa drugače tega preprečiti ne more, poskusil je to s pritiskom na zakonske žene. Navodilo, kako naj preprečijo v svojih družinah čitanje naprednih listov, pa jim je dal tako-le: Če mož bere napredne liste, ga prvič posvari in mu liste skrij, ako to ne pomaga, se z njim skregaj in mu odpovej zakonsko zvestobo, če pa še to ne zadostuje, mu uidi in se ne vrni preje, da te pride iskat in ti obljubi, da opusti

čitanje naprednih listov. Na ta način se je po njegovem mnenju že več mož spreobrnilo in prišlo iskat pobegle žene. Lepa katoliška morala res, ki dopada Zabretu. Ljubši bi mu bil prepričanje v družinah kot pa samostojni gospodarji in volilci, samo da bi on lahko nemoteno naprej kot neomejen gospodar vladal v naši občini in se na račun davkoplačevalcev iz njih norčeval. Tako pa ne sme biti, to bodo znali zavedni gospodarji sami preprečiti s pogostim čitanjem naprednih listov, izobrazile pa se bodo tudi njihove žene in preje kot svojim možem, bodo Zabretu in njegovim predavanjem pokazale fige.

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Kakor znano, je županstvo vsled neštevilnih napak moralo občinske volilne imenike vnovič razpoložiti. Človek bi mislil, da ko je okr. glavarstvo poučilo župana o novem občinskem volilnem redu in mu zaukazalo najstrožjo natančnost, sedaj bode pa brez dvoma vse v redu. Toda temu ni bilo tako. Vsled zopetnih nerednosti se je moralo vložiti nad 200 reklamacij. Reklamacijska komisija je nekaterim našim reklamacijam res ugodila, nekaterim pa le deloma, veliko število pa neopravičeno zavrnila. In poleg tega je pa še nekatere neopravičene volilce vpisala, kakor n. pr. Franceta Hafnerja v Gunclje na hiš. št. 10, katera hiša se je pa že pred 16. leti podrla, pa Babnikov Vid iz Gunclj tega ni vedel, ki je član te slavne komisije. Mesto sosesnika Zabret - Podlesnik je reklamacijska komisija vpisala firmo **Zabret - Podlesnik**, dasi ne izvršujeta nobene trgovine ali obrta, pa je župnik Zabret kot član te komisije lepo molčal, samo da bi tako dvakrat volil, namreč še v II. razredu kot župnik. Župan je vpisal v Podutiku na hiš. št. 24 kar sedem volilcev z davčnimi postavkami, v Dolnice na hiš. št. 3 pa 5 volilcev. Šentvidskega cestarja v I. razred z davčno postavko petih kron. **Kladvovega Johana** je kot posestnika in z visoko davčno postavko vpisal, ter še tudi celo nekaj mrtvih oseb itd. Iz tega tedaj sledi, kakšno poštenje vlada med šentvidskimi klerikalnimi osrečevalci. Tem ljudem so v Št. Vidu postala tla tako vroča, da jim je le še z neopravičeno vpisanimi volilci moč goče še stopiti v volilni boj. To pa ne bo šlo. Zato smo se pa pritožili na slav. c. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani. »Firma Zabret - Podlesnik« in »kahla« nimajo volilne pravice v občini Št. Vid. Toliko za danes, prihodujič kaj več o Zabretovi »firmi«.

Ij Št. Vid nad Ljubljano. — »Občinski mož sem,« se je odrezal po domače Dedenkar iz Dvora na sodnikovo vprašanje, kaj da je, pri znani Klanfar - Dedenkarjevi sodnijski obravnavi proti občespoštovanemu gosp. Josipu Tomšiču, posestniku v Guncljah, radi nekega kanala na potu med Guncljami in Dvorom. Sodnik nadalje vpraša, odkod da je? Nato mu pa mož ni vedel ničesar odgovoriti, kakor nem je stal

pred sodnikom. Sodnik ponovno vpraša: »Tak' povejte no vendar, odkod da ste!« A Dedenkar le še molči. Nato ga njega šef, župan Klanfarjev Tone, ki je poleg njega stal, dregne ter mu pravi: »No, povej no, da si iz Dvora.« Obsebi umevno, da je bil ta človek res v zadregi povedati, kje je doma. To pa zato, ker je občinski odbor in si je zato domišljjal, da radi tega visokega dostojanstva bržkone spada v Št. Vid, ne pa v Dvor. Ta bi bila pa lepa, saj imamo v Št. Vidu itak dosti »**Dedenkarjev**«. Prav je torej imel Klanfar, ko mu je povedal, da je iz Dvora doma. Nič ne želimo Dedenkarju krivice, saj je on lahko pošten mož. Povedali smo to le zato, da ljudstvo vidi, kakšne ljudi hočeta Zabret in Klanfar v občinski odbor. Vobče spoštovana gg. občinska odbornika Vodnik in Zalokar že nista po volji Zabret-Klanfarju, to pa zato, ker sta sodelovala da stoji nova šola na »Vojdovi ledini«, ne pa na Vovkovini, in radi tega gospod fajmošter štejejo ta dva med liberalce. V Št. Vidu je vsak liberalce, kdor slepo ne trobi v Zabret - Klanfarjev rog. Zato pa, možje-volilci, vaša čast in poštenje zahtevata, da ne poslušate Zabret - Klanfarjevih agitatorjev, prav je, ko ste jim pokazali vrata, volite po svojem prepričanju v občinski odbor sposobne može, vsaj toliko sposobne, da bodo vedeli, kje so doma.

I Z Ježice. Katoliška vzgoja rodi res dobre (!) sadove. Čuk, pobožen devičar, Miha Kralj, je izbil svojemu očetu tri zobe. Oče je bil teden dni v bolnišnici. Tako zna vzgajati župnik ljubezen do staršev in bližnjega. — Čuki štimajo preveč Marijine device, zato je župnik Zupan ustanovil društvo bogomil. Te smejo celo pri harmonki plesati, s Čuki in devičarji se smejo štimati pod fajmoštrovim nadzorstvom, samo da ni posledic. Toda bogomile bodo v nebesih za eno štablo niže sedele in igralo jim bo nekaj manj angelov nego Marijinim devicam, ki so samo za to zdaj nedolžne, ker nekaterih radi nesnažnosti in koščene starosti niti zadnji Čuk ne povoha.

I Iz Črnuč pri Ljubljani. Občinske volitve bodo 25. t. m. Župnik Stazinski napevja vse moči, pa zastonj. Rad bi imel fajmošter občino v svojih rokah, ker hoče zidati na občinske stroške nov farovž, toda možje se ne dajo več za nos voditi. Stazinski ima za seboj samo še pet zaslepljenih mož, in še ti so le iz dobičkarije na farovski strani.

I Slape pri D. M. v Polju. Pri nas na Vevčah se gode čudne reči. Ravnateljstvo tovarne je kar nenadoma odpustilo načelnika delavske organizacije, Jeriho. Zakaj ga je odpustilo? Navaja se več vzrokov. Pripoveduje se iz zanesljivih ust sledeče: Akejska družba na Dunaju Leykam je hotela kupiti vodne moči v Medvodah. Ker pa minister Lampe teh vodnih moči noče prodati, je družba sklenila, da odpusti 160 delavcev. Eden med prvimi je bil Jeriha.

— Drugi pravijo, da se bode odpustilo le 25 delavcev. Vpraša pa se sedaj, zakaj ravno Jeriha? Najbrž za to, ker je ravnateljstvu tovarne silno nasprotoval in vedno pošiljal proteste na Dunaj. — Zelo zanimiv pa je tretji slučaj. Pravijo, da gosp. župnik Jeriho v svojem »Društvenem domu« kot hišnika nič kaj rad ne gleda. Župan, ravnatelj tovarne, in naš župnik sta bila nekako zmenjena in na vso stvar baje opozorjena. Tako torej govoricca. Kaj bodo sedaj delavci naredili? Nekateri pripovedujejo o štrajku. Delavci so Jeriha do grla siti, ker jim ni nikoli nič pomagal, ampak le ščuval. Jeriha je sedaj itak zaupnik »S. L. S.«, naj pa dobi tam službo. — Žalostno vlogo pa igra pri vsej stvari naš bivši župan Jakob Dimnik. On ne ve, s kom bi držal. Ali naj drži z ravnateljem Titlom, ki mu je dal za prodajo zemljišč 10.000 K, ali naj drži z delavci, da ga bodo v prihodnje volili? Stvar je res težka! No, župan se je odločil za delavce. Sedaj pravi, da je ravnatelj »čifut«, da noben »čifut« ne sme prestopiti njegovega praga. Res, zelo zanimivo. Pravi tudi, da bode ravnatelj Titel samo do 1. marca na Vevčah. Ko bi se dalo zopet zaslužiti 10.000 K, s kom bi pa potem držali, g. Jokel? — Še nekaj. Naš Jokel tudi pravi, da bode tovarno prisilil, da vzame Jeriha nazaj. To pa za to, ker tovarna pri prodaji občinskih zemljišč za železnico na Vevčah ni plačala niti vinarja. Ja, ja, gosp. Jokel. Ta je zopet lepa! Ali niste vi dobili 10.000 K, in ste bili tiho? Ali ni gosp. Nace dobil 5000 K? Ali ni občinski odbornik Kavš zahteval, da se morajo občinska pota občini plačati? Kaj sedaj blebetate, ko je prepozno, ko imate 10.000 K v žepu? Le tiho; vso zadevo bomo že mi odkrili.

Iz Kašljega pri D. M. v Polju. Naš gosp. župnik Iv. Müller je sicer dober človek, le dve napaki ima. Včasih, rečem samo včasih, v cerkvi na prižnici politizira, druga napaka njegova pa je, da rad — zida. Za danes bomo nekoliko razjasnili njegovo prvo napako. Pred volitvami je nekdo županove stranke poslal v »Jutro« dopis, v katerem pravi, da bodo liberalci pri nas pri D. M. v Polju cerkev podrli. Cerkev da bodo podrli kandidati naše »samostojne kmetijske stranke« za naše občinske volitve. Gosp. župnik je šel seveda na lim, mislil je, da bodo naši pošteni kandidati res to storili, in jih na prižnici imenoval norce. Rekel je, da spadajo kandidati samostojne stranke v norišnico. Danes pa se je razjasnilo, kdo je tisti, ki je poslal dopis v »Jutro«. To je pristaš županove stranke. Tudi gosp. župnik to ve. Vendar mož ni čutil potrebe, da bi krivico, ki jo je storil, preklical. Čakali smo dosti časa. Sedaj pa gosp. župnika Iv. Müllerja pozivamo, da to stori. Če ne, ga ne smatramo za moža.

I Vevč pri D. M. v Polju. Posestniki in volilci! Zopet se bližajo volitve. Sedaj so volitve za **trgovsko in obrtno zbornico**. Klerikalna stranka je postavila za kandi-

data našega največjega nasprotnika gosp. **Jakoba Dimnika**. Naša samostojna kmečka stranka je sklenila, da nihče **ne voli tega moža**. Volijo samo gostilničarji in obrtniki. Vsi volilci se obrnite na predsednika naše samostojne kmečke stranke na Vevčah. **Pazite na glasovnice! Skrivajte jih pred Jokelnom in Nacetom! Ne volite naših škodljivcev!**

o Dolenjske novice o

d Vače. Lep predpustni čas imamo. Naš dušni pastir Majdič pase svoje klerikalne backe času primerno. Na sv. Treh kraljev večer jih je najprvo napojil pri Osoletu. Moral je globoko poseči v žep. V tej družbi je bil načelnik Čukov in Feliks in več drugih, ki so se že nam ponujali. Mi se pa ne pečamo z ljudmi, ki za pijačo store vse. Ko so bili že z ženskami vred vsi pijani, so ukazali gospod Majdič, naj jim Fonzel zaigra na harmoniko. Cela družba se vzdigne in gre za harmoniko k Mrvetu. To procesijo je vodil Majdič. Ljudje so na trgu okna odpirali in premišljevali, kaj bo iz tega. Prišla je pa nedelja in Majdič je povabil iz Ljubljane samega Kalana, da je njegovim pokornim backom prav žaltave povedal o treznosti. Sedaj bo treba zopet likofa. Čujemo, da sta tista dva Čuka, ki sta dne 11. januarja prebila čepinjo Jozelnovemu fantu iz Dola, dobra vinska brata. Majdič, le tako naprej! Gospod župnik je pa v pravem pomenu dušni pastir, ki mora delati namesto Majdiča. Župnik tudi klerikalcem pove, kar jim gre in je narodnjakom pravičen, politiko in posojilnico pa pusti pri miru. Če bi ga Majdič posnemal, potem bi ga spoštovali.

d Boštanj. Prihodnji petek, t. j. dne 26. januarja bodo občinske volitve. — Kakor smo že vnaprej vedeli, oborožili so se naši zaslepljeni klerikalci s sladkimi besedami, obljubami in grožnjami in hajd na lov — za kmečkimi glasovi. V spominu nam so še razni klerikalni shodi, na katerih se je obljubovalo vse mogoče v prid kmeta — a kaj so zares storili? Nič, prav nič! Pač, deželo, našo zemljo so zadolžili v teh letih, kar oni gospodujejo za 18 milijonov kron in v državnem zboru so kleriki pristopili zvezi za zvišanje duhovniške plače. Pred nekaj leti jim je bila plača zvišana za 9 milijonov, še jim je premalo, imeti hočejo več. Za dolgove, s katerimi so obremenili klerikalci deželo, bo treba pri davkih odplačevati. Umevno je, da bo država iskala pri davkoplačevalcih pokritja, ravnotako naša dežela s tem, da bode deželni davek malone podvojila. Uboge so občine, ki so v klerikalnih rokah. **Dokazano je, da kjer so oni gospodarji, tam se plačuje največ občinskih doklad.** Državnemu in deželnemu davku, katerega so nam klerikalci naprtili, se ne moremo upirati, pač se pa lahko še branimo pred zvišanjem občinskih doklad, ako volimo prave občinske odbornike, a ne kimavcev. Zagospo-

duje pa naj klerikalizem v naši občini, potem, kmetje, gorje vam! Gospodje duhovniki so že menda tako vzgojeni, da z vso pravico menijo, da so intabulirani na kmetijski znoj in kmečke žulje. Nikakega usmiljenja nimajo do kmeta - trpina. Nobenega koraka ti ne store brezplačno, le kadar so volitve, drve ti čez hrib in plan, od sela do najdaljne oglarske kočice. In vse to edino radi njihovih osebnih koristi. Popolnoma hočejo kmeta zagospodovati in ga tako potlačiti nazaj v duševno in gmotno jerobstvo, kakor je bilo za časa tlake. Tudi v naši občini hočeta imeti prvo in zadnjo besedo župnik in kaplan. Zadnji, ki je komaj nekaj mesecev tu, se že čuti za nekakega »valpta« z bičem v roki nad nami kmeti. Poniževalno dovolj bi bilo, ako bi se mi kmetje pustili od takega kaplančeta, ki niti pojma nima o težavah kmetijskega stanu, voditi in od njega komandirati. To mlado kaplanče, ki še nima pogleda v svet in življenje, to naj bi ukazovalo izkušenim možem, katere zastopnike naj si postavijo v občinsko upravo. Kdor je mož, ta ve sam, kaj mu je storiti! Pomilujemo pa tiste kmete, ki so se vpregli v klerikalni jarem in v zaslepljenosti pomagajo plesti bič, ki ga bode ves kmetijski stan še bridko čutil.

d Iz Dobrépolja. Bližajo se volitve v trgovsko in obrtno zbornico in klerikalna stranka se je vrgla z vsem ognjem v agitacijo, da bi tudi to napravo dobila v svoje roke, kakor ji diše vse take stvari, koder voha kaj denarja. Trgovci in obrtniki, pomislite, da vas sedaj lovi tista stranka, katera se je pri svojem rojstvu zaklela, da mora trgovski in obrtni stan uničiti in je zato celo kranjsko deželo preplavila s konsumnimi društvi, katerih polovico jih je že poginilo, ostanek pa umira na jetiki in tudi dobrepoljsko ne bo zadnje med njimi. Trgovci in obrtniki! Zdaj je najpripravnejši čas, da se prav dobro spomnite na vsa početja klerikalne stranke proti obrtnemu in trgovskemu stanu. Le obudite si živo v spomin, kako se vam je streglo po življenju, in obrnite zdaj tej stranki hrbet. Sramotno bi bilo za trgovca in obrtnika, da bi volil sedaj s tisto stranko, katere namen je, vse trgovce in obrtnike po deželi uničiti s konsumi. Pomislite, kaj je rekel naš Jaklič enkrat pred svojim prijateljem, ki je krčmar in trgovec: »Veš, v Dobrépoljah ni potreba (razen konsuma) nobene gostilne in nobene trgovine!« Ta njegov prijatelj - krčmar pa mu je dobro povedal: »Seveda je ni treba zate, ne v Dobrépoljah in nikjer drugod; kar v favorž greš, pa te zastonj nafutrajajo in napojijo!« — Veliko prijateljstvo gostilničarjem kaže naš Jaklič tudi s tem, da povsod sili po občinah, da naj na pijačo davke napravijo, ali pa še povišajo, ker misli, da s tem prizadene samo krčmarja, ne ve pa, da je s tem pijača za vse podražena. In kakšno ljubezen imajo klerikalci do trgovskega in obrtnega stanu, kaže najbolj

zopet naš Jaklič. On je vpeljal pri naši posojilnici, da morajo trgovci in obrtniki plačevati 1% višje obresti, kakor drugi dolžniki. Taka je klerikalna ljubezen za nas trgovce in obrtnike. In take ljudi naj volimo obrtniki, da bi nam potem še lažje vratove zavijali. O, nismo tako neumni, kakor konj, ki se da ujeti na pušelj detelje. Zato pa bomo tudi pri volitvah obrnili zavedni dobrepoljski trgovci in obrtniki klerikalni stranki hrbet, ker nočemo dajati vajeti in bica v roke ljudem, ki bi nas radi samo izkoriščali.

Eden za več drugih.

d **Novomeška okolica.** V »Dolenjskih Novicah« se je oglasil neki klatež, ki je pričel neopravičeno vtikati svoj nos v Št. Petru in Novem mestu. O Prečini pa pravi, da so bile pri volitvah take sleparije, da ga je sram povedati. Res, lahko se sramuje take sleparije, pa samo zmotil se je, po pravici povedati, ker sleparili so klerikalci, ne pa liberalci, kar je znano po vsi okolici in po celi deželi. Kakor sam pravi, zdrknil je tudi proti Toplicam. Vemo pa, da je tam najmanjši od Janezove strani bolj pravičen, kakor tak klatež, ki poštenih ljudi ne pusti pri miru. Zamorca se vsaj lahko lepo umije in počeeše, če že ne opere, omenjeni klatež pa, ki pere svoje amazane zamorce po »cajtengah«, bo ostal nemara le črn vse svoje lažnive dni. Slovenski pregovor pravi: Kdor laže, ta krađe. Torej pazite ljudje, če se v kateri občini zopet oglasi, mu pomagajte, da bo zdrknil kakor je dolg in širok.

d **Iz Turjaka.** — V naši občini smo imeli vroč volilni boj. Trije sosednji župniki so se združili, da nam bodo vsilili nekaj svojih kimavecev - ljubljencev v občinski odbor, skozi katere bi nam potem ti fajmoštri županovali. Ampak zavedni kmetje smo se združili in pognali vso to čedno bando v kot med staro šaro; v odbor pa smo izvolili same možake, katerim je blagor občine pri srcu in katerim se ne bodo hlače tresle, pa naj robarski Tomaž vso prižnico razbije s svojo pretepaško roko, ali pa naj škocijanski Jereb po goli glavi okrog hodi in ljudi ustrahuje. Na čelu novemu odboru stoji zopet prejšnji župan gosp. Jernej Žužek, ki je že mnogo dobrega storil za nas kmete. Nekaj farških podrepnikov ni zadovoljnih s to volitvijo, pa so namazali nekaj papirja, da se bodo še pri glavarstvu smejali njihovi neumnosti. Bog jim požegnaj! — Škocijanski fajmošter Jereb, ki je velik muzikontar, si je zaredil celo godbo, ki je pa samo zato na svetu, da igra čukom tralala... Za novo leto pa je poslal fajmošter Jereb svoje čuke - godee z njihovim tralala fehtat po okolici okrog naprednih gostilničarjev in obrtnikov. Če bodo drugo leto zopet prigodli ti čukei za novo leto k naprednjakom, naj se jih pošlje kar v favovž muzicirat, saj drugod, zlasti po gostilnah, je godba tako največji greh današnjih.

d **Iz Št. Jerneja.** »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebel!« V naši fari imamo pa tudi take tičke, da bi bilo bolje izgovorjeno: »Vgrizni svojega bližnjega, samo če le moreš!« Imamo tukaj v bližini siromaka, res po pravici siromaka. Radi besede »Čuk«, ki jo je pri dobri volji izrekel nekemu katoliškemu zveroveu, je revež moral plačati 120 kron. Še revež vedel ni, da ga je ta modra glava obtožila. Najel si je usmiljeni katoličan pravnega zastopnika dr. P e g a n a iz Ljubljane. Seveda, kakor se sliši, pogruntal ga ni sam. Najbrže je bil nahujskan od črnih sukenj. Seveda čudno, da te modre glave iz Šmarja niso postavili pri vojakihi za stotnika, ker so ga dejali k naši čokoladi za starosto. Modre glave so mislile, da mu bo zajamral njegov majhni vinograd radi tega plačila. In ti tički so se pa daleč zmotili. Pristaši narodno-napredne stranke v občini Šent Jernej so mu vso svoto povrnili in še je preostalo dve kroni za družbo sv. Cirila in Metoda.

Vinogradček prodan ne bo,
kakor modre glave vpile so,
še zlahkno kapljo bomo pili,
in Čukom nič ne ponudili.
Mi hitimo pa na delo,
in ne pod čukarsko krdelo,
pa tud' ne v čukarske dvorane,
Ker vid'no, da so polne prazne
slame.

Fant od fare.

d **Zahvala.** Ker sem bil kaznovan radi besede »Čuk« v globo 120 K, so mi nabrali in povrnili pristaši narodno - napredne stranke v občini Št. Jernej vso vsoto nazaj in še preostanek za družbo sv. Cirila in Metoda dve kroni. — Iskrena jim zahvala! — **Jožef Lube**, posestnik, Gor. Brezovica pri Št. Jerneju.

d **Št. Rupert.** Kako izpolnjuje naš kaplan duhovna dela usmiljenja: 1. Namesto grešnike svariti, vpije po prižnici in politizira. 2. Namesto nevedne učiti, prepušča to delo »marinaricam« po vaseh. Sam nima časa. 3. Namesto da bi združnikom odsvetoval pristop k mlekarni, sili jih v morebitno lastno pogubo. 4. Namesto tolažiti reveže v občinski hiši, piše in bobna po svetu o njih ušeh. 5. Namesto, — če bi se mu zgodila krivica, biti tiho, preklinja in s hudičem žuga vsem, ki mu niso po volji. 6. Namesto delati spravo in mir, dela nemire med vaščani, razdira mir in red družinami, podpira tožbe in vpitja, da nastanejo večji stroški. 7. Namesto da bi za nas molil in za naše rajne, nas preklinja, preklinja vse, kar ne trobi v njegov rog in ne nosi v njegovo bisago. — Njegovi »mirni« Čuki pa nosijo seboj različna orodja, kakor kladiva, uteži itd., da bolj izpolnjujejo telesna dela usmiljenja, po kaplanovem receptu, kakor se je zgodilo na dan sv. Štefana.

d **Iz Temenice.** Naš župnik Jožek se je večkrat, in sicer javno izrazil, da bo uradoval samo do Novega leta in potem

da se bo odpovedal županstvu. Mi smo bili že v resnih skrbeh, kje dobimo novega župana. Ker v teh razmerah, kakor so pri nas, ne prevzame vsak rad te časti. Sedaj pa smo hvala bogu te skrbi rešeni, ker Novo leto je že minulo, ali župan Jožek molči in uraduje dalje. Nekateri hudomušneži sicer pravijo, da ni Jožek mož - beseda, ali pa, da si ni znabit kupil nove pratike in da potem ne ve, ako je že minulo Novo leto, ker bi sicer gotovo storil to, kar je poprej rekel. In to bi bilo edino prav večini občine. Mogoče bi ne bilo to prav Fajdigovi Ančki, ker je dosedaj ona vedno imela prvo besedo pri županstvu. In Ančka tudi dobro ve, da dokler bo Jožek župan, bo ona lahko brez skrbi točila v svoji gostilni opolnoči kakor opoldne. Ker namreč pri tej gostilni niso še nikdar radi poznali nobene policijske ure. Pa tudi v Temenici hočemo imeti enkrat mir ponoči, ker vednega vpitja in razgrajanja iz gostilne smo že siti. Ako ne bo drugače, bo treba stvar naznaniti politični oblasti. Toliko za sedaj, Jožek in Ančka, prihodnjč zopet kaj več.

d **Raka.** Zadnjč smo imeli, kakor je običajna navada pri nas, velikonočno izpraševanje. Najprvo so bili možje na vrsti. To pot se je naš župnik nekoliko zmotil, zašel je v svoji preveliki zgovornosti preveč na politično stran. Udrihal je po naprednih časopisih in liberalcihi. Navzočim poslušalcem je govoril take reči, ki se v sedanjem veku ne morejo nikdar uresničiti. Ker je naš Jože uvideč, da mu nihče ni ugovarjal, si je upal nas še bolj farbati; morda sedaj misli, da smo mu vsi slepo in pokorno verjeli, kaj še? Marsikje bi vas, g. župnik, lahko ustavili, saj danes tudi kmetje, čeprav ne vsi, nekaj več vemo, nego si vi mislite. Ako bi se hoteli z vami prerekati, vedite g. Borštinar, da bi vas spravili v prav mučen položaj. Toda, ker smo dostojni, se nismo hoteli prerekati na tako svetem kraju, kakor je cerkev. Proti komu je bil vaš govor naperjen, dobro vemo, bilo je tudi nekaj liberalcev, kakor jih vi imenujete, navzočih, in ti so vam bili v želodecu. Seveda, pa pijance je bilo treba tudi okregati, vam ni vseč, če se v kaki napredni gostilni pije kozarec poštenega doljenjca, je precej greh, če se pa slučajno čez uro toči, je pa kazen. Ako se pa v klerikalnih gostilnah popiva, največkrat do belega dne, je pa vse dobro. Znano nam je, da so klerikalci največji pijanci in zapravljivei. Taki so vredni obsodbe, ne pa liberalci, veste g. župnik. »Slovenski Dom« bo pa v kljub vaši prepovedi, vseeno se širil po naši občini, vi dragi čitatelji, ga širite in pridobivajte mu novih naročnikov. Da bo z Rake od sedaj zanaprej večkrat kak dopis, za to bomo že poskrbeli, ker v bodoče bomo zasledovali vse klerikalne koristlovee.

d **Raka.** Mene, spodaj podpisanega, tukajšnji klerikalci vedno napadajo in sumničijo, zlasti pa gosp. Vinko Bon je

o Gorenjske novice o

njenja, da sem jaz dopisnik iz Rake v prvi številki »Slov. Doma«. Sem že nešteto krat zatrjeval, da nisem dopisnik in tudi v nikaki zvezi z dotičnim dopisom, toda ne pomaga nič, na vsak način sem le jaz kriv. Krožijo pa tudi vesti, da jaz nisem zmožen dopisa skovati, temveč gosp. Ivan Varšek narekuje in jaz pišem. Vsako tako izmišljeno vest odklanjam in smatram popolnoma za lažnivo. Kar se tiče dopisa, naj blagovoli uredništvo potrditi, da jaz nisem pisal omenjenega dopisa — Ardor pri Raki, Alojzij Šribar. (Potrjujemo. — Uredništvo.)

d Iz Semiča. Dne 7. januarja se je vršila tu prva sokolska veselica. Igra, katero so uprizorili telovadci, je izpadla nepričakovano dobro, kakor tudi žive slike pod poveljstvom brata Kaftana. Čeravno so čuki delali, kolikor mogoče na to, da bi ovirali veselico, se je vseeno prav dobro obnesla. Organist Vobič je še prepovedal pevkam, iti na veselico, pod pretvezo: »katera ide na veselico, ta ne sme več priti pet.« Toda imeli smo vseeno, čeravno je bila toliko ovira od kaplančeta Grobljarja, toliko prebitka, da smo poslali zadnji dolg v znesku 270 K za telovadno orodje, kar je one bolj skrbelo, kakor nas. Prihiteli so tudi bratje Metličani, Gradačani in Krupljani pa v kroju med svoje najmlajše brate. Po igri se je začela prosta zabava, kjer smo se vsi prav dobro zabavali. Začetek je dober, čeravno imamo na vsaki strani sovražnika. Mi smo pa trdni kakor skala, ter nočemo nazaj, temveč naprej. Torej na delo. — Na zdar!

d Iz Dragatuša. Župnik Novak se hvali v »Slovenca« s piškavo zmago pri občinskih volitvah. Na večino 7 glasov ne more biti posebno ponosen. Dosegel je uspeh le z najhujšim terorizmom in z najnesramnejšimi lažmi glede gasilnega društva in po znižani ceni od župana prodane moke. Obljubil je tudi s prižnice, da bo imel dve maši ob nedeljah in praznikih, če bodo prav volili. Ali je to svoboda pri volitvah? Klerikalci so hoteli goljufati, da groza. Volili so s ponarejenimi izkaznicami, kradli pri županu glasovnice ter po dve za en razred metal v volilno posodo. Pri skrutinju se je naštel v dveh razredih več glasovnic nego volilcev. Vložena je pritožba in bo deželna vlada brezdvomno zaukazala obnovljenje volilnega postopanja. Dragatuškim občanom pa svetujemo, da pri prihodnjih volitvah klerikalnim agitatorjem in župniku pokažejo vrata. Župnik vam je pregnal nadučitelja, da je sedaj nered v šoli in tiho v cerkvi. Provročil je toliko sovraštva v fari, da pač ne zasluži zaupanja.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

g Iz škofjeloške okolice. Pri občinskih volitvah v Škofji Loki so zmagali klerikalci kot debelo tiskano poročila. »Slovenec«. Mi se moramo pač čuditi taki »zmagi« klerikalcev, saj vendar ni bilo nikakih nasprotnikov. Čuditi pa se moramo tudi naprednim Ločanom, ker niso postavili nobenih protikandidatov.

g Stara Loka. Za občinske volitve v Škofji Loki je imelo kakih 90 naših občanov volilno pravico. Kakor se nam pa poročila, je dobil občinski sluga le kakih 15 glasovnic in izkaznic za oddati volilcem. Radovedni smo, na kak način so se pa dostavile drugim volilcem volilne listine? Pa menda ne, da bi se oddale kar pod roko klerikalcem? Naj se nam pojasni!

g Stara Loka. Izkopali so dne 16. januarja praporščaka ces. lovcev Antona Bernika, ki se je septembra meseca lanskega leta ponesrečil v Stari Loki. Njegovo truplo so prepeljali v Gradec, kjer bivajo njegovi starši.

g Trata v Poljanski dolini. »Domoljub« se hvali z zmago S. L. S. na Trati pri občinskih volitvah. Ali se more to imenovati sijajna zmaga, če se je spravilo v odbor fajmoštrove kimovce le s silo? Prižnica je pela cele mesece poprej, Braje je le agitiral in ni imel časa za svoja opravila, da je moral Karlovčevnega otroka krstiti nalašč zato poklicani poljanski kaplan, ker je Braje lazil po Žirovskem vrhu. Mostar je vlekel hlačnico pokonci po vseh gričih, ravnotako njegov fant, Felka se je tudi v potu svojega sila prijaznega obraza boril za glasovnice krščanske vere. »Domoljub« se je spravil nad posestnika Anžka in pravi, da bi bil rad župan postal. Če bi tako hrepenel po tem, bi bil že pred leti, ko klerikalci niso imeli nobenega zmožnega človeka in so ga prosili, da bi se jim vpregel, pa je bil toliko možat, da se ni hotel podvreči »gospodovi« komandi. Tudi njegovo ženo napadajo, ker ne drži z njimi kot nekatere druge ženske. Ima prav, ker se duhovnom ne vkloni, ker je spoznala na žalostnih zgledih, kam pride človek, če se da komandirati duhovnom. Njen oče je moral samo zavoljo zavoženega duhovskega gospodarstva pri poljanski zadrugi plačati 2000 K. Hči pač mora potegniti s svojim očetom, kateri je zavoljo duhovnom moral toliko plačati in kateri ima gotovo več preudarnosti in izkušenosti kot vsi Preserci, Kumri in Mostarji z visokim Brajcem na čelu.

g Trata v Poljanski dolini. Predzadnja številka »Lažiljuba« se peča z našimi volitvami. Dopis se je skoval skoro gotovo od nekkih ljudi v »Opravljalnem društvu« na Trati, ker pa vsebina ne odgovarja resnici, naj navedemo nekaj stvarnih popravkov, kateri naj pokažejo naše klerikalce v pravi luči. Klerikalci pravijo, da so sijajno zmagali kljub terorizmu li-

beralne stranke, kar je popolnoma laž. Napredna stranka je agitirala eno samo popoldne, medtem ko so Felka, božji furman Kumer, znani lepi Brajec in Moštarjev Francel, za nameček pa še Lužarjev Tobi-ja že cel mesec poprej kupovali po hribih krave in izsiljevali od poštenih ljudi glasovnice v podpis, ali jih pa vedno nagovarjali, naj z njimi volijo. Kljub temu so pa le bolj klaverno večino dobili, kar potrjuje tudi to, ker nočejo razglasiti razmerja glasov. Fajmošter Brajec je še celo svojo službo zapustil, fantoval v škornjih, s klobukom po strani, krševati je pa moral priti poljanski kaplan. — Na uradni dan c. kr. okrajnega glavarstva je fajmošter Brajec imel stražo, pa se je zelo slabo obnesel. Ko bi bil vsaj metlo imel v rokah in se tako obnašal, kakor se straži spodobi, bi še bilo, tako je pa svoj hudobni obraz imel le v tla obrnjen in premišljeval zadnji ples, o katerem je baje potem glavarju poročal. Naši klerikalci so izkazali bivšemu ponočnjaku, sedanjemu županu veliko zaupanje s tem, da so mu poverili županski stolec, pravijo sami. Župan se tega gotovo tudi zaveda, saj hodi okoli vedno v suknji in tudi z gospodom glavarjem se je peljal, pa glej čudo, sedel je na njegovi desnici. Škandalozno je, če odbornik »Izobraževalnega društva« ne ve, kako se mora vesti nasproti svojim predstojnikom. Kaj si je neki gospod glavar mislil o takem županu? — Naš občinski odbor, odbor samih magnatov, je zelo čudno sestavljen. Župana skoro gotovo ne bo, uradovala bo županja s sedežem za pečjo. Felka ima kaj rad ženske, dasiravno je že bolj prileten, Kumer se razume na avize za brinje, Mostar tudi ve, kje se je učil branja in pisanja, kakor se je sam izrazil pri ogledu lučinske šole, Lužar je bil zadru-gar, Barbarč je velik prijatelj pijače, o Vovšarju iz Lučin pa pravi pesem, zložena po volitvah: Vovšar iz Lučin rdeč kakor kri, — po cesti se pelje, viržinko kadi — k Anžajovcu pride, pa prav: v žepu nič ni. — Anžajovca pa pravi: klobuk malo popravi — en glažek ga le spij, saj lučinski župnik za te dober stoji. — Za danes naj zadostuje, če pa klerikalci ne bodo molčali in še naprej izzivali, bodo pa še kaj več slišali. Živio klerikalni usnjarji, zadrugarji, ponočnjaki, pijanci itd.!

g Iz Železnikov. Tudi prav! Sicer smo že dolgo vedeli, da Ivan Mlakar, slikar, ni pristaš narodno-napredne stranke, ampak ker se ni kazal strankarja in je nastopal vedno v javnosti le kot obrtnik, je bil vobče priljubljen in spoštovan med napredno stranko. Pogosto smo pri znancih in prijateljih priporočali Mlakarja za dobrega slikarja. Skoro ni napredne hiše v domači občini in okolici, da bi že ne bil Mlakar slikal v njej, in kakor razvidno, misli sedaj on, da brez njega sploh ni mogoče več drugega dobiti. Vse, karkoli je naprednega, sovraži ter je celo svoje znan-ce in prijatelje, ki odločno nastopajo kot

naprednjaki, jel prezirati in ignorirati, ter si izbral za svoje družabnike nekaj klerikalnih mladeničev, ki se na videz bavijo pogosto s strokovnimi vprašanji, v istini pa največ udrihajo po naprednjakih. V kratkem se bodo menda pričeli baviti ti vzor-strokovnjaki tudi z analizo »ta zele-nega« in bode pri tej priložnosti izvoljen v predsedstvo mlinar Tine, kateremu po vsej pravici kot najstarejšemu, pristojna to častno mesto. Baš sedaj pred občinskimi volitvami je zlasti od strani župnika vedno kadilnica proti Mlakarju obrnjena, in zakaj, to menda lahko vsakdo ve, ker štiri osebe in šest glasov, to pomeni že veliko za klerikalno stranko. Zapomnimo si naprednjaki, da Mlakarji ne marajo za nas in ne bodimo jim vsiljivi ter jim pustimo uživati tudi zanaprej srečo v naročju klerikalne stranke. Mlakarji nočejo imeti stika z naprednjaki, zlasti sedaj pred in pri občinskih volitvah in zato jih pustimo tudi mi v miru po občinskih volitvah. — Zidarski mojster Gorjanc nam bo rade volje vedno na razpolago, kadarkoli ga bomo potrebovali, in ako bomo hoteli imeti poslikane sobe, nam tudi ne bode potreba naročevati z Dunaja slikarja, ker ga bomo prav lahko bližje dobili, ne da bi bilo potreba nadlego delati Mlakarju, ki prezira naprednjake. Skrajni čas je že, da postanemo odločni in se ne vsiljujemo onim, ki nas ne marajo drugače, kakor ako imajo kaj dobiti od nas. Ne zahtevamo, da bi moral kdo od Mlakarjevih propagando delati za napredno stranko, ako se pa zoper nas in naša načela ščuje in agitira, potem je naša dolžnost, izvajati konsekvence ravno tako, kakor to dela klerikalna stranka, ki da rajši zaslužek nemškemu obrtniku, kakor pa da bi ga dala slovenskemu naprednjaku. Bodimo dosledni in zapomnimo si one, kateri so z nami, ter tudi dobro one, ki so proti nam.

g Železniki. Zvedeli smo, da je bila nedavno tega zagrizena klerikalna in babica Lotrič v Dražgošah ter se tam sešla s svojim prijateljem Jurčkom, ki je tudi odločen pristaš »S. L. S.«. Ker po Dražgošah kroži zelo pikantna govorica o tem parčku in ker se je nekaterim nudil ta interesantni prizor celo menda videti, kako vroče ljubi babica Lotrič svojega prijatelja, povemo svojim prijateljem Dražgošanom, da to na katoliški podlagi v Železnikih ni več greh in bi Jurček veliko bolj v nemilost padel pri župniku, če bi klerikalno ne volil. Zdaš so pač taki časi!

g Iz Šenčurja pri Kranju. Kot bo bralcem našega »Slov. Doma« znano, smo imeli pri nas poletni silno burne občinske volitve, pri katerih so z nezadovoljno večino zmagali klerikalci z edino izjemo vrlega našega somišljenika Janeza Jekovca iz Luž, ki je zmagal kot podžupan — kako pa so še do te nezadovoljne večine prišli, bo povedala deželna sodnija v Ljubljani! Vsak teden gredo nove trume k zasliševanju v Kranj — ljudje se silno hudujejo

nad potmi in sitnostmi, zlasti pa še nad tem, kar ima priti. Zares krasno plačilo, da so žrtvovali čas in denar za farovško stranko! Možu pa, ki je vse to provzročil, agitiral in hujskal od hiše do hiše, od vasi do vasi, službo božjo, za katero smo ga plačevali, pa zanemarjal, temu možu so postala tla prevročna — kar noč ga je vzela! Ne vemo, kaj bo rekla po njegovem odhodu posojilnica — tisti železni mož za njenimi vratmi je moral prestati nevarno operacijo — ne grize in ne praska več, pravijo, da bo hvaležen, če bo sploh še pokonci mogel stati. — Čudimo se, saj naš kmet vendar ni zabit človek, pa ga vsak novopečeni lemenatar lahko plahta! — Drugače pa so zapustile volitve vidno sled ne samo v javnem, ampak tudi zasebnem življenju. Tistih razumenjših mož, ki spregledajo klerikalno farbarijo in hinavščino, pa so vendar iz osebnih nagibov volili s klerikalci, vrli naši somišljeniki ne pogledajo več! Tako odkriti in značajni so naši možje! — Sicer so pa nekateri uskoki pričakovali bogzna kakšnih koristi od klerikalcev — sedaj, ko so tam, pa vidijo, da so se vrezali. Čutijo, da morajo le tlako delati! Klerikalci sami jih ne marajo, stare prijatelje naprednjake pa so izgubili — tako visijo med dvema stoloma, med katera tudi kakšno na novo zidano znamenje ne bo naredilo zaželjene brvi! Edini nekdanji liberalce, Martnjek, dela izjemo: pri njegovi bajti mu je županstvo znaten vir dohodkov! Prvo njegovo in Brešarjevo delo po volitvah je bilo to, da si je hotel skoro kar potrojiti plačo — podvojil si jo je pa le in to je edino njegovo delo za županijo. — Tudi »Čuke« imamo pri nas. Telovadijo izvrstno, pa najrajše čez vaške planke; tudi v metanju so mojstri, zlasti kamenja ponoči za mirno idočimi ljudmi. Pa prsi si krepčajo, predvsem s ponočnim vpitjem, tudi v teku in skoku dosegajo krasne uspehe, posebno v skoku.

Napreden šenčurški občan.

g Iz Mošenjske občine na Gorenjskem. Javno vprašanje na slav. c. kr. deželno vlado v Ljubljani. — Dne 10. oktobra pr. l. so se vršile v naši občini občinske volitve po novem občinskem volilnem redu. Proti tem volitvam so se pritožili nekateri občani na deželno vlado v Ljubljani za razveljavljenje. Kolikor nam je znano, ni bilo v pritožbi navedenega nobenega pravega vzroka, da bi deželna vlada mogla ugoditi tej pritožbi, pač se je vložila ta pritožba samo v svrhu, da se obdrže gotove osebe delj časa na vrhuncu občinske uprave in se vlada še vedno po stari metodi. Dasi je torej preteklo že skoraj 3 mesece, odkar so se vršile volitve, vendar ni še duha, ne sluha o kaki rešitvi zgoraj omenjene pritožbe, bodisi da se pritožbi ugodi, ali pa naj se volitev potrdi in konstituirano voizvoljeni odbor. Dovoljujemo si torej slav. c. kr. deželno vlado opozoriti, da naj prej ko mogoče volitve v naši mošenjski občini potrdi, ali pa, ako smatra pritožbo

glede teh volitev utemeljeno, jih razveljavi, da se čim prej vrše priprave za nove volitve. Ker imamo zaupanje, da se pri sl. c. kr. deželni vladi deli pravica ne glede na levo ali desno, pričakujemo takojšnje rešitve te pritožbe, ne pa, da bi se rešitev zavlačevala na korist samo nekaterim osebam, pri tem bi se pa večino preziralo.

g Iz Krašnje. Kar potolažiti se ne morejo naši klerikalci, ker so pri volitvah tako slavno pogoreli. Na Štefanov večer so pri Tajčarju pili likof na svojo »zmago«. Poskušali so, kako trde glave so nekateri. Seveda je bilo vse le za »špas«, čeprav je tekla kri. Našemu znancu Marnu iz Krajnega brda se je tudi hudo godilo ta večer doma. Ženske so bile hude, ker se je Marn kratkočasil in plesal pri Tajčarju. Trkal je zastoj na vrata, niso mu hotele odpreti. Rekle so: »Koder si hodil dosedaj, pa še sedaj pojdi. Z drugimi si plesal, pa še sedaj pojdi drugam.« Nič ni pomagala mila prošnja, vrata so ostala zaprta. Fantje pa so vse to poslušali in opazovali, kako se je potem Marn vlegel na mehko pod kap in brcal, kakor razposajen otrok. Pa vse breanje ni pomagalo nič, Marn je moral iti potem le na slamo spat in zjutraj se mu je njegov prijatelj Levičnik škodljivo smejal, ko je prilezel ves slamnat. Ja, hudo je toliko trpeti za vero, kakor Marn trpi. Krek mu bo moral pač dati zato še kakšne tolažbe, drugače bode še večkrat križev pot opravljal, kakor ga je potem na sv. Janeza dan iz Lok proti domu. Hudo trpi Marn za vero ne samo pri volitvah, ampak tudi drugače. Vsak dan izmoli nekaj očenašev, da bi vere ne izgubil. Za izgubo vere se še duhovniki tako ne boje, le Marna se tako slabo drži. Zadnji »Domoljub« nas je naprosil, da bomo priobčevali od sedaj naprej razne lepe dogodbe, ki so se vršile v Krašnji in drugod. Zato naj se blagoviški župnik le naprej pripravi, da mu bode žal, ker je začel po »Domoljubu« pisati laži »iz Krašnje«. Zapomnite si, g. Hartman, začeli ste prvi od vaše strani nas napadati po »Domoljubu«, zato vam ne bomo ostali dolžni. Naše bralce pa opozarjamo, naj le premislijo, kaj danes počno tisti, ki se prav po farizejsko trkajo na prsi in kažejo svojo vero in pobožnost, da bi s tem zakrili svoje grehe. Pa ne pojde tako. Mi bomo po vrsti vse farizeje naslikali v »Slovenski Dom«, da bodo še drugod videli, kakšne hinavce imamo. Najlepše slike bodo seveda iz farovža in od sosedov, tudi z vlakom se bomo peljali in še več.

g Iz Tuhinjske doline. Zadnje tedne so duhovniki napovedali »Slovenskemu Domu« boj v spovednicah in pri izpraševanju. Nahujskali so žene in dekleta, da naj časopis skrijejo, raztrgajo ali v peč vržejo, kar bo posebno lahko, ker gospodarja pogosto ni doma, kò pride pismonoša. V več slučajih se je časopis vrnil brez vednosti gospodarja, na katerega je časopis naslovljen. Poznamo zagrizene sovražnike med

moškimi in ženskami, ki sovražijo napredni list, ko niti brati ne znajo in torej tudi lista ne morejo poznati in dobrih misli, ki jih zastopa. Česar fajmošter ne doseže tajno, skuša doseči pri izpraševanju, ki ni nič drugega kot ostanek iz onih časov, ko na Tuhinjskem še ni bilo šol in je bilo treba temeljne resnice iz vere naučiti pri izrednih urah, pozneje imenovanih izpraševanja. Danes pa služijo izpraševanja samo za to, da fajmošter na slavnosten način ozmerja vse one, ki jih ne more videti, da nekoliko kronic izberači na nobel način iz žepov revnega kmeta, da kontrolira ljudske duše s spovednimi listki in da izmečka od revežev denar za sveče, ki pa ostane po večini v farovških žepih. — Fajmoštri imajo čisto svoje vrste farno gospodarstvo. Kar sami imenujejo takozvane »cekmoštre«, ki naj nadzorujejo farno premoženje, ki ga oskrbuje fajmošter. Običajno imenujejo seveda take, ki niti številke ne poznajo. Naš list bo vedno razkrival laž, hinavščino in namene, ki hočejo oškodovati kmeta, zato pozivljamo vse naše čitatelje, da vsaj do 1. februarja odpošljejo naročnino — tri krone — za »Slovenski Dom«.

g Iz Velesovega. Tu so pogorela gospodarska poslopja vrlega našega somišljenika gosp. J. Ribnikarja, po domače Ropreta. Škoda je nad 6000 K, večja kot pa zavarovalnina. Zažgala je zlobna roka in sicer je osumljen eden zloglasnih Boštjančkovih, ki je že pod ključem. Da je goreče klerikalni bojevnik, se razume — saj poštenega in možatega klerikalca bo treba pri nas z lučjo iskati. — Kot znano, je bilo Velesovo včasih sloveča božja pot — danes seveda ni več. To mora posebno občutiti naš župnik — piše se za Brešarja, — ki sedaj vse mogoče počenja s cerkvenimi rečmi, samo da bi kaj denarja dobil. Iz hiše božje je napravil hišo kupčije. Zlasti račune nam natančno polaga — ključarje, ki mu jih brezpogojno ne odobre, kar enostavno odstavi in nadomesti z voljenimi! Ljudje že marsikaj šepetajo — mi za enkrat še ne maramo vsega verjeti, ampak le tisti prekrasni luster občudujemo, za katerega smo že davno skupaj zložili, mesto katerega pa pravijo, da bo kar Zabretovo in Prevčevo pooblastilo za občinske volitve razobesil...

o Notranjske novice o

n Telovadno društvo »Sokol« v Logatecu naznanja, da priredi pustno soboto, t. j. dne 17. februarja plesni venček. Bratska društva se prosijo, da bi se na to prireditvev ozirala.

n Iz Logateca. Lepo je uspel javni ljudski shod, ki ga je priredilo »Napredno politično društvo za logaški okraj« na sv. Štefana dan v salonu hotela »Kramar«. Shoda se je udeležilo seveda v prvi vrsti veliko število naprednjakov, pa tudi socialni demokratje so prišli v lepem številu,

da čujejo enkrat edinega slovenskega naprednega zastopnika iz naše dežele v državnem zboru. Celo klerikalcev to pot ni manjkalo, ki so pa cel čas prav mirno poslušali stvarna in temeljita izvajanja dr. Ravniharja. Shodu je predsedoval gosp. Sicherl, ki je najprej v imenu logaških naprednjakov iskreno pozdravil gosp. dr. Ravniharja, naslikal potem valovanje našega političnega življenja in podal nato besedo ljubljanskemu državnemu poslancu. Podajamo v sledečem samo glavne točke, skoro poldrugo uro trajajočega temeljitega govora gosp. dr. Ravniharja. Narodnostni boj največ ovira in zavlačuje redno delovanje v parlamentu. Dočim se nenemške narodnosti bore za popolno ravnopravnost, ki jim je tudi zajamčena v zakonih, hočejo Nemci na vsak način obdržati nadvlado nad ostalimi avstrijskimi narodi. Vlada pa, ki bi morala pravično in nepristransko stati nad Nemci in Slovani, stoji popolnoma pod nemškim vplivom. Avstrija kot narodnostna država se bo mogla le tedaj uspešno razvijati, ako se predvsem vsaki narodnosti zagotovi v gospodarskem in kulturnem pogledu mirno in svobodno življenje. Treba je enkrat prenehati s starim sistemom zatiranja drugih narodnosti v korist Nemcem, s sistemom, ki je največ kriv, da zaostaja Avstrija tako v kulturnem, še bolj pa v gospodarskem oziru za drugimi državami. Govornik je na več primerih opisal pomenčevalni sistem pravosodnega ministra Hohenburgerja in hlapca nemškega »Volksrata« Elsnerja ter izrazil nado, da bodo take nasilnosti nestrpnega nemškega uradništva le povzročile, da pride tem prej do pravične rešitve narodnostnega vprašanja v Avstriji. Glede draginjskega vprašanja v državnem zboru je govornik naglašal, da je vedno z veseljem glasoval za predloge, namenjene povzdigi kmetijstva, zavedajoč se, da tvori veliko večino slovenskega naroda ravno kmetski stan, ki ga je treba dvigniti v gospodarskem in duševnem oziru, kar smatra narodno-napredna stranka predvsem za svojo dolžnost. Govornik je nato razložil, kako nepoštena sredstva uporabljajo klerikalci kot krščansko-socialna stranka proti svojim nasprotnikom, govoreč o političnem bojkotu in terorizmu, ki ga izvaja v zadnjem času »S. L. S.« do skrajne brezobzirnosti. Na ta način vzgajajo klerikalci neznačajneže ter širijo vedoma in hotoma politično nemoralnost med ljudstvom. Takih pristašev »S. L. S.« ne zavidamo. Hinavstvo, nevoščljivost in sovražstvo klerikalcev se kaže v prav lepi luči zlasti v našem kraju. (Če bi v Logatecu, kjer je inteligenca izključno naprednega mišljenja, hoteli naprednjaki vračati klerikalcem milo za drago, bi zmrznil že marsikateri klerikalni obrtnik in bi postali pasje ponižni vsi sedaj tako napihnjeni klerikalni nastavljenici pri lesnih trgovcih. Pripomba pisca.) Govornik omenja dalje, da kažejo

klerikalci z opisanim načinom politične svoje borbe proti nam le svojo in svojih idej veliko onemoglost. Ako je ideja dobra, zmaguje sama po sebi. Zato smemo trdno upati v končno zmago naše pravične in poštene stvari. Le vztrajno in smotreno delo pa je pot, ki nas bo dovedla k tej zmagi. K sklepu svojega govora se je gospod državni poslanec dotaknil tudi občinskih volitev, razpravljajoč o delu v občini, ki je temelj državi in o nalogah občinske politike. Poudarjal je, da spadajo v občinski zastop le po svoji glavi misleči in izkušeni ter razsodni možje, ne pa ljudje, za katere mislijo drugi in ki samo kimajo. (Konstatiramo z veseljem, da so tega mnenja tudi klerikalci v Dol. Logatecu, ki iščejo v zadnjem času med našimi pristaši svoje kandidate za bodoče občinske volitve, zavedajoč se pač, da nimajo v svoji sredi dovolj sposobnih ljudi za tako važno zastopstvo kakor je ravno občinski odbor. Prip. pisca.) Dolgotrajno odobravanje in ploskanje je sledilo temeljitemu govoru gosp. držav. poslanca, kateremu so zborovalci pri odhodu priredili navdušene ovacije. Tako se je končal shod narodno-napredne stranke v Logatecu, ki je pokazal, kako živo zanimanje vlada med Logatčani za javne zadeve.

n Iz Postojne. Zoper občinske volitve v Postojni so vložili klerikalci rekurz. S tem se zopet zavleče delovanje občinskega odbora. To se vidi, da tem prijateljem miru ni drugega na srcu, kot nagajivost in »intriga«. Radi bi spravili občino do novih stroškov, ki bi jih povzročile nove volitve. Pa pravijo, da delajo v blagor ljudstva! Hinaveci! Ljudstvo bodi kmalu uvidelo, kako jim želite sladkosti na zemlji.

n Iz Postojne. V soboto in v torek sta prenočevala dva bataljona domobranskega pešpolka št. 27 iz Ljubljane v Postojni, ko so šli, oziroma se vračajo od strelnih vaj v Baču pri Zagorju, kjer so se v hudi zimi vršile letos prvič te strelne vaje. Moštvo je bilo vse utrujeno in premrazeno. Spremljala jih je tudi godba, ki pa radi hudega mraza in burje ni mogla igrati, ker so jim zamrznili strojčki godal. Ljudstvo je začudeno gledalo te goste v pozni zimi in jih milovalo.

n Koncert podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Postojni bo v nedeljo, dne 21. t. m. v »Narodnem hotelu«. Sodelujejo vsa narodna društva ter nastopi po daljšem presledku zopet pomnožen postojnski orkester.

n »Sokol« v Postojni priredi dne 1. februarja v prostorih »Narodnega hotela« svojo veliko maskarado, najpriljubljenejšo zabavo v predpustu. Že sedaj se na to prireditvev opozarjajo vsa narodna društva v Postojni in okolici.

n Tamburaško dramatično društvo »Sovič« v Postojni priredi dne 11. februarja predpustno veselico z igro, tamburanjem in plesom. Natančnejši program se objavi pozneje.

n Za »Sokolski dom« v Postojni so darovali: g. Ivan Kraigher nabral v »Narodni kavarni« v Ljubljani pri omizju Postojncev 5 K 40 v, br. Josip Rusjan 1K. — Živel marljiv nabiralec! Na zdar! Srčna hvala!

n Postojnski trgovci so sledili vzgledu trgovcev drugih krajev ter opustili razdelitev novoletnih daril in običajnih koledarjev svojim odjemalcem v prid narodnim društvom. Odkupili so se sledeči gospodje: V prid »Sokolskemu domu« v Postojni: g. Bole Anton 3 K, ga. Čeferin K 3 K, g. Anton Ditrich 5 K, g. Ludovik Ditrich 10 K, g. Kogej Jernej 5 K, g. Kraigher Josip 5 K, g. Kraigher Peter 3 K, g. Krainer Fran 5 K, g. F. Kutin 10 kron, g. Petrovič Fran 5 K, g. G. Pikel 10 K. — V prid družbi sv. Cirila in Metoda: gg. Anton Bole 3 K, K. Čeferin 5 K, Anton Ditrich 5 K, Ludovik Ditrich 10 K, Kogej Jernej 5 K, Kraigher Josip 5 K, Kraigher Peter 3 K, Kutin Fran 10 K, Pikel Gregor 10 K. Srčna hvala! Na zdar! Priporočamo, da bi temu vzgledu sledili tudi trgovci drugih krajev. — Za »Sokolski dom« v Postojni je nabral g. Ivan Kraigher v gostilni ge. Baraga na novoletni večer 5 K. — Iskrena hvala! Živel! Na zdar!

n Iz Ostrožnega brda. Gotovo se še marsikdo spominja nekdanjega kaplana in sladkoginjenega Bojanca v Škocijanu na Dolenjskem. Ta Bojanec biva že nekaj let tukaj pri nas in je bil še precej miren, ali sedaj mu je pa greben zrastle tako, da že nekaj časa zabavlja raz leco čez liberalce in liberalne liste in obenem hvali in ponuja »Domoljuba« kakor cigan konja in je tudi poslal mežnarčka v osebi Toneta Gjevga po vasi agitirat za »Domoljub«. Ne vem, če se je usedel kakšen kalin na te limanice. Gospodu Bojanecu svetujemo, da bi bil bolj miren, drugače se mu zna zgoditi, da se mu bode njegovo že tako nakupičeno maslo na glavi stopilo. — **Liberalce.**

n Iz Sanobora. Ni je bolj črne vasi na celem Kranjskem, kakor je vas Sanobor pri Vipavi. Kdor pozna Sanobor le površno, kdor opazuje to ljudstvo, kako vre vsako nedeljo v pol ure oddaljeno cerkev, kdor posluša, kako dolgo molijo v sleherni hiši zvečer, kdor motri njih svete in pobožne obraze, vsak dobi nehote vtisk, da ga ni pod vipavskim solncem boljšega ljudstva, kot so pobožni Sanoborci. Toda moti se zelo. Poglejmo to ljudstvo nekoliko bližje, toda kvečjemu z dobrim daljnogledom iz Kovka ali Nanosa, v vas samo, ali pa njeno okolico, pa vsakemu odločno odsvetujemo. Začudeno bo vsak vprašal, zakaj bi ne smel v vas, saj je vendar tam doma pobožnost, ljubezen in usmiljeno krščansko sree. Toda le počasi. S prvim korakom, ki ga napraviš v Sanobor, si lahko nesrečen, naenkrat si ujet za obe noge in padeš, kakor si dolg in širok. To je najmanj, kar se ti lahko pripeti. Komaj

si se rešil iz neljubega objema, že tiščiš v skopecu, ki se ga ne rešiš izlepa, lahko ti pa tudi zlomi nogo, ali pa ako je skopec nastavljen nad kakim prepadam, ni drugega pomočka, kakor da zmoliš pokoro. Najhujše pa se ti lahko pripeti, kar se je zgodilo župnikovemu bratu gosp. Avgustu Janca, kakor je sam pravil. Ta se je namreč napotil lepega dne, nič hudega sluteč, v Sanoborski gozd po opravku. Naenkrat je imel debelo zanko iz žice krog vratu ter visel tako ujet med nebom in zemljo. K sreči je šel z njim tudi njegov hlapec, ki ga je s tem, da je zanko prepilil, rešil neprostovoljne telovadbe. — V sanoborski okolici je zank, skopev in drugih takih naprav kot listja in trave. Zanke so dvojne vrste. Prve so navadne iz drobne žice, pripete za vsak grm in za vsako deblo. Te so skoro gotovo namenjene zajem in lovskim psom. Teh zank je toliko, da pravijo kosei, ko kosijo travo, da je treba na vsake tri mahljaje izdirati koso iz zank. Druga vrsta je napravljena iz debele žice, pripeta je na dolg, močan zavor. Kakor hitro zadene žival ob njo, takoj jo ima okoli vratu zadrženo, zavor pa, ki je posal med tem prost, dvigne žrtev v zrak. Te so najbolj nevarne, ker so dosti močnejše od prvih. Namenjene so, kakor se da sklepati iz popisanega, večji divjačini, skoro gotovo srnam. Skopev ne bomo opisovali, ker jih vsak pozna. Navesti hočemo raje slučaj, ki bode pokazal sanoborsko pobožnost v drugi luči. Imamo sicer celo vrsto takih slučajev, kako se trpinčijo psi po sanoborskih zankah in skopeih, opisali pa bomo le enega, ki najbolj živo kaže sanoborsko svetohlinstvo, zakaj, ako hočemo navesti vse te vnebovpijoče trpinčenje, morali bi napisati celo knjigo. — Kakih 5 minut od sanoborske vasi se je pred kratkim ujel na zanko lovski pes. Ker je tega vajen, je bil toliko pameten, da ni zanke nategoval, temveč mirno čakal, da ga reši usmiljena roka. Lajal in cvilil je na vso moč, toda rešitve ni bilo odnikjer. Pomislite, ljudje božji, cele dolge štiri dni in noči je bil pes ujet, cele štiri dni se je mučil in trpel glad in žejo, cele štiri dni je zmrzoval na prostem. In dasiravno je bil samo pet minut oddaljen od Sanobora, in akoravno je cele štiri dolge dni in noči cvilil in lajal s tistim žalostnomilim glasom, ki prosi pomoči, s tistim glasom, ki pretresa človeku dušo in telo, ki mora omečiti vsako, tudi kakor kamen trdo sree, tisti glas ni našel odmeva cele štiri dni niti v enem pobožnem in svetem Sanoborecu. Šele usmiljen človek iz Cola, ki je slišal ta glas večkrat na enem in istem mestu, je rešil ubogo žrtev sanoborske krutosti.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Po svetu

Ame-

a Montana, Walkerville, Severna rika. Naj vam tudi jaz nekaj poročam naših krajev. Tu delamo izvečine po bakrenih rudnikih in zaslužimo na dan po tri dolarje 50 centov. Seveda se pa delo težko dobi, kdor ni količjak poznane, posebno zdaj pozimi. Hrana, in sploh vse, je tukaj zelo drago. Če si hoče človek kaj prihraniti od mesečne plače, ne sme prav nič nezumno živeti, kakor so nas pred enim letom in pol neki belokranjski poslanci, neki novi uradnik in neki duhovnik obdolžili, da smo nezumni. Seveda v Beli Krajini si ne sme kmet nič dobrega privoščiti; kako bi pa si, saj mu skoro še toliko kmetija ne donaja, da bi plačal davke, ki se zmerom višajo. Pa to je že še, dokler ni mrliča pri hiši. Če hoče kmet za svojim dragim pokojnim kakšen izprevod, potem pa duhovnika ni sram, za eno uro dela po 50 do 70 kron zabeliti. To je šele nečuvvena nezumnost. Zato nam drugega ne preostaja, nego pustiti svoje drage in iti v daljno Ameriko kruha služiti. Živi zmerno ali nezumno, vse to nič ne pomaga.

* **Denarja dosti.** V avstro-ogrski kovnici denarja se je v letošnjem letu izkovalo za 5,872.000 K, in sicer 1000 stokronskih cekinov, 100.000 dvajsetkronskih cekinov, 200.000 desetakronskih cekinov, 15,862.000 dvajsetvinarskih kosov, 25,000.000 desetvinarskih kosov, 10,000.000 dvovinarjev in 41,168.000 vinarjev.

* **S kakimi poklici se peča avstrijsko prebivalstvo.** Od 26 milijonov prebivalcev v naši državni polovici se peča 13.7 milijonov ljudi s poljedelstvom, 7 milijonov z industrijo, 2.6 milijonov je pri trgovini in prometu, 0.8 milijonov je penzionistov, 264.000 jih služi aktivno pri vojaki in 873.440 prebivalcev ima svobodne poklice ali pa je brez njih. V ogrski polovici, katera ima 19 milijonov prebivalcev, se jih peča s poljedelstvom 13.2 milij., 2.6 milijona jih je pri industriji, 1 milijon pri trgovini in prometu, 572.309 jih je v javni službi, 268.437 jih živi od rente ali panzije in 151.296 jih služi pri vojaki. V Bosni in Hercegovini pa se peča 88% vsega prebivalstva s poljedelstvom.

novini

* **Kako naj se čitajo knjige?** 1. Spoštuj dobro knjigo, prinaša ti pouk in zabavo. 2. Ne čitaj preveč knjig, čitaj pa eno dobro knjigo povečkrat. 3. Čitaj počasi. 4. Premišljaj o tem, kar ti knjiga poučljivega in krasnega pove. 5. Nauči se tisto, kar ti je posebno všeč. 6. Dejanja oseb, v katerih čitaš, sodi po tem, če so bila dobra ali slaba. 7. V knjigah čitaš o dejanjih ljubezni k svojemu bližnjemu. Ravnaj se sam po tem lepem nauku. 8. Ne čitaj mnogo, toda po možnosti vsak dan. 9. Uči se iz knjig resnice in lepote, ker v tem je zmisel tvoje življenja.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šteč. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za ves tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Listnica uredništva.

Različne dopisnike prosimo, naj nam oprostite, ker nismo priobčili vseh njih dopisov. Počasni pride vse na vrsto. Veseli nas, da se cenj. dopisniki oglašajo tako pridno, priznavamo radi njih dobro voljo, ali prostor naš list za listom pušča na cedilu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 13. januarja 1912.

Trst: 66, 39, 60, 10, 72.
Linc: 61, 20, 19, 22, 52.

Dvignjene v sredo, dne 17. januarja 1912.

Praga: 55, 17, 56, 37, 74.

Naprodaj imam več stotov domače
ovčje volne

po 1 K 50 vin. kg. — Ivan Kristan, Vače
pri Litiji.

Čevljarskega
pomočnika

z dobro plačo takoj sprejme

Lukek Franc, čevljar 6
Št. Rupert. Dolenjsko.

Izbera

je lahka, kajti kakovost odloča. — Slast pravega zagrebškega Francka, njegova jakost in krasna barva usposablja ta izdelek najboljšim kavnim prdatkom, ki bode tudi Vas trajno zadovoljil.

III

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke.

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk o vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravde.

Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakoršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priložiti 10 vinaro znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočenem pismu, pa 35 vinaro znamko) na: Kmetško pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10.

Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetским županstvom.

Za živinorejce

priporoča

klajno apno, redilni prašek za konje, govejo živino in svinje. Fluid za konje, grenko sol, zmlat kolmoš, encian i. t. d.

„ADRIJA“

drogarija, konces. prodaja zdravilnih zelišč in strupov za lovske in tehnične namene v Ljubljani, Šelenburgova ul. št. 5. Naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Zrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 „ „ „ II. „ . . .	1	60	1	80
1 „ „ „ III. „ . . .	1	20	1	70
1 „ telečjega mesa . . .	1	72	2	—
1 „ prašičjega mesa (svežega) . . .	1	72	2	00
1 „ „ „ (prekajenega) . . .	1	90	2	—
1 „ koštrunovega mesa . . .	1	50	1	60
1 „ jagnjetovega mesa . . .	1	60	1	80
1 „ kozličevega mesa . . .	1	80	2	—
1 l masla . . .	2	50	2	60
1 „ masla surovega . . .	2	40	2	50
1 „ masti prašičje . . .	2	12	2	20
1 „ slanine (špeha) sveže . . .	1	70	1	92
1 „ slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 „ sala . . .	1	90	2	—
1 „ surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 „ kuhan. margarinkega masla . . .	1	90	2	—
1 jajce . . .	—	08	—	9
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 „ „ posnetega . . .	—	8	—	10
1 „ smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 „ „ kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	50
1 „ čajnega surovega masla . . .	3	27	3	60
1 piščanec . . .	1	40	1	60
1 golob . . .	—	14	—	50
1 raca . . .	2	80	3	20
1 gos . . .	6	—	6	50
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	7	—	7	50
100 kg pšenične moke št 0 . . .	36	60	—	—
100 „ „ „ „ 1 . . .	36	20	—	—
100 „ „ „ „ 2 . . .	35	80	—	—
100 „ „ „ „ 3 . . .	35	—	—	—
100 „ „ „ „ 4 . . .	34	30	—	—
100 „ „ „ „ 5 . . .	33	60	—	—
100 „ „ „ „ 6 . . .	32	60	—	—
100 „ „ „ „ 7 . . .	30	—	—	—
100 „ „ „ „ 8 . . .	20	—	—	—
100 „ koruzne moke . . .	25	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . I. . .	47	—	—	—
100 „ ajdove moke . . . II. . .	45	—	—	—
100 „ ržene moke . . .	32	—	—	—
1 l fižola . . .	—	28	—	38
1 „ graha . . .	—	34	—	38
1 „ leče . . .	—	32	—	36
1 „ kaše . . .	—	24	—	26
1 „ ričeta . . .	—	20	—	22
100 kg pšenice . . .	24	—	—	—
100 „ rži . . .	21	—	—	—
100 „ ječmena . . .	19	—	—	—
100 „ ovsa . . .	21	—	—	—
100 „ ajde . . .	23	—	—	—
100 „ prosa belega . . .	18	50	—	—
100 „ „ navadnega . . .	—	—	—	—
100 „ koruze, nove . . .	19	50	—	—
100 „ krompirja . . .	9	50	9	50
Lesni trg.				
Cena trdemu lesu 10 do 10:50 K.				
Cena mehkeemu les 8 do 8:50 K.				
Trg za seno slamo, in steljo.				
Na trgu je bilo				
voz sena . . .	5	50	6	50
„ slame . . .	5	—	6	—
„ stelje . . .	2	10	2	20
„ detelja . . .	6	50	7	00

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

3 gospodinjam iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.